herpy

GEKKOER

Spearpoint leaf-tailed gecko

Uroplatus ebenaui

Uroplatus ebenaui er den mindste af bladhalegekkoerne, kun 9-10 cm lang inklusive hale. Med den korte, spidse hale, de små horn over øjnene og den sorte mundhule ligner den et visnet blad. Den lever på Nosy Be og i det nordlige Madagaskar og kræver kølig, fugtig og stabil pasning.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Uroplates ebenaui* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**9-10 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Tørskov og regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**60-100 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Inkubation	**90-120 dage** ved 20-25 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Alle arter i slægten Uroplatus står på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning 338/97. Ved køb og salg inden for EU skal dyrets lovlige oprindelse kunne dokumenteres, typisk med en kopi af CITES-papirerne eller dokumentation for opdræt i fangenskab. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, hvis du er i tvivl om papirerne.

Om arten

Uroplatus ebenaui er den mindste art i slægten og bliver kun omkring 9-10 cm inklusive hale. Den hører til en gruppe af små, løvlignende bladhalegekkoer, hvor kroppen næsten ikke har hudfrynser. Til gengæld har den en kort, smal og spids hale, der minder om et blad, små hornlignende øjenvipper over øjnene og en næsten lige hudkam mellem dem. Den sorte mundhule er et vigtigt kendetegn.

Arten blev beskrevet i 1879 af Oskar Boettger, og det videnskabelige navn hædrer den tyske zoolog Karl Ebenau. Taksonomien har været forvirret. Dyr, der blev solgt som *U. ebenaui*, var i en periode i virkeligheden en anden, endnu ubeskrevet art med lyserød mundhule, og de to arter kan næsten kun kendes på mundhulens farve. *Uroplatus fiera* ligner også en stor *U. ebenaui*. Er du i tvivl om, hvad du har, så kig i munden: sort mundhule peger på *U. ebenaui*. Artens slægtskab med *Uroplatus phantasticus* er ikke endeligt afklaret, og *U. ebenaui* kan være et kompleks af flere arter.

Hos hannerne i artsgruppen ligner halen ofte et blad med insektgnav, og de kan have en hvid tåre under øjet. Hunnernes hale ligner et friskt blad. Om dagen sidder dyret nærmest ubevægeligt, fladtrykt mod bark eller krøllet sammen som et visnet blad, og så er det næsten umuligt at få øje på. Det er et skrøbeligt udstillingsdyr og ikke et dyr til håndtering.

Udbredelse og levested

Uroplatus ebenaui findes på Madagaskar. Typelokaliteten er øen Nosy Be ud for nordvestkysten, og arten findes også på den lille nabo-ø Nosy Komba. På selve Madagaskar angives den fra den nordlige og nordøstlige del af landet, fra havniveau op til omkring 500 m.

Udbredelsen er begrænset, og arten står som sårbar på IUCN's rødliste, fordi skoven på Madagaskar forsvinder. Flere nært beslægtede arter har været forvekslet med den, så de ældre fundangivelser er ikke alle sikre.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Arten lever i tropisk regnskov og i tør løvfældende skov fra havniveau til omkring 500 m. Den er knyttet til buske og lave planter og lever tættere på jorden end de store bladhalegekkoer, som sidder på træstammer. Derfor ligner den visne blade og ikke bark.

Den er aktiv om natten og i skumringen og jager insekter. Om dagen hviler den i løv og grene, hvor kamuflagen skjuler den. Æggene lægges på jorden. Der findes kun få målinger af klimaet på artens egne levesteder. Hos bladhalegekkoer i det hele taget er nætterne køligere end dagene, og luftfugtigheden er højest om natten.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Ét voksent dyr kan holdes i et terrarie på mindst 45 × 45 × 45 cm (længde × bredde × højde), helst med frontåbning. Arten lever tæt på jorden i buske, så et terrarie, der er lige så bredt som højt, passer bedre end et smalt og højt. Et mindre terrarie på omkring 25 × 25 × 50 cm er blevet brugt til enkeltdyr, og lidt større til par og små grupper, men større er sikrere, fordi temperatur og fugt så er lettere at holde stabile. Ungdyr kan holdes i små bokse, indtil de spiser selv og er halvt voksne.

Indret med mange tynde grene, omkring en blyants tykkelse, lodret og skråt, så dyret kan hvile på dem om dagen. Levende planter som ficus, pothos og dragetræ giver skjul og holder på fugten, og et lag tørre blade i en del af bunden giver æglæggeplads. Som bund bruges 5-8 cm fugtig tørvemos eller sphagnum, som holder på vandet uden at blive sump. Terrariet skal have god tværventilation, så luften ikke bliver stillestående. Glas holder bedst på fugten i tørre rum, og netterrarier kræver et fugtigt rum.

TEMPERATUR

Uroplatus ebenaui tåler ikke varme. For arten angives 24-28 °C om dagen, mens 22-26 °C anbefales for slægten som helhed. Hold dig til den køligere ende, og lad aldrig terrariet komme over 28 °C. Om natten skal temperaturen falde til 16-20 °C. Om vinteren, fra november til februar, kan dagtemperaturen sænkes en smule til 20-23 °C, og natten til 13-18 °C.

En lokal varmeplet på 32-38 °C er valgfri. Den skal være lille, så dyret altid kan trække sig tilbage til køligere dele. I et lille terrarie er en varmeplet ikke sikker, fordi arten overophedes let. Brug en hvid eller klar lavwatts varmepære og aldrig farvet lys, og styr den med termostat. Mål temperaturen med et digitalt termometer både foroven og forneden. Hedebølger om sommeren er farligere end kolde vinterdage. Et dyr, der får det for varmt, bliver uroligt og bevæger sig hele tiden i stedet for at sidde stille.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge mellem 60 og 100 %. En god rytme er omkring 60 % om dagen og 80 % eller mere om natten, og det kan hjælpe at lade terrariet tørre ud til 60-70 % om eftermiddagen og sprøjte kraftigt til 85-90 % om aftenen. Den daglige svingning hæmmer skimmel og holder luftvejene sunde. Sprøjt med lunkent vand, aldrig koldt, og lad ikke bunden stå i vand. Almindeligt postevand er bedre end destilleret eller blødgjort, fordi det indeholder mineraler. Et automatisk sprinklersystem er en stor hjælp, hvis du ikke selv kan sprøjte flere gange dagligt.

Dyret drikker dråber af blade og glas efter sprøjtning og har ikke brug for en vandskål. Sunkne øjne og en foldet hale tyder på udtørring og kræver øjeblikkelig handling. Skifter dyret hud i ét stykke uden rester, er fugten rigtig.

LYS OG UVB

Om dyr, der er aktive om natten, har brug for UVB, har været diskuteret, men UVB anbefales i dag til slægten, fordi dyrene i naturen hviler åbent om dagen og får lidt sol. Det er Ferguson-zone 1, så der skal kun lidt til. Sigt efter et UV-indeks på 1-2 ved hvilepladsen, fx med et T5-rør med 5 % eller 7 % over netlåget, så resten af terrariet ligger i skygge. Arter, der ligner blade, får formentlig mindre UV i naturen end dem, der ligner bark, så hold dig i den lave ende.

Lad lyset være tændt 11-14 timer om dagen, længst om sommeren, og styr det med et tænd-sluk-ur. Om natten skal der være helt mørkt, fordi dyrenes øjne er meget lysfølsomme. Skal du arbejde i rummet, så brug en svag lommelygte. Levende planter kan kræve en LED-plantelampe.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Uroplatus ebenaui spiser insekter, og kød eller plantekost afvises eller gør dyret sygt. Giv fårekyllinger, dubia-kakerlakker og andre små kakerlakker, græshopper og af og til sommerfuglelarver. Foderdyr skal være mindre end dyrets hoved, og for en så lille art betyder det små insekter. Giv hellere få, passende store byttedyr end mange små. Snegle er naturlig føde og er ekstra vigtige for avlshunner: Med flere kuld bliver hunnerne ofte kalkfattige, og små snegle i en meget lav skål med lige nok vand til at holde dem i live og i bevægelse kan afhjælpe det.

Ungdyr får mad dagligt, og voksne hver anden dag, så meget som de kan spise på én nat. Vej dyrene hver uge, så du kan se, om vægten er stabil. Giv foderet om aftenen efter sprøjtning, så kalken ikke skylles af. Undgå hårde foderskåle, fordi dyrene kaster sig ned efter byttet og kan slå sig. Foderdyrene skal have fået ordentligt foder mindst 24 timer inden. Dryss dem let med kalk ved hver anden fodring og med multivitamin med jævne mellemrum. Bruger du UVB, skal kalken have lidt eller ingen D3. Uden UVB skal den indeholde D3. For meget tilskud giver fedtdepoter under kæben og foran bagbenene.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Uroplatus ebenaui er et udstillingsdyr og ikke et dyr, du tager op. Dyrene stresser let, så håndtering bør begrænses til det strengt nødvendige og højst en gang om ugen. Et roligt dyr bevæger sig langsomt og sidder ofte helt stille. Et stresset dyr er i konstant bevægelse, kan hoppe, gabe, krumme kroppen, krølle halen eller skrige. Halen er et vigtigt signal og bruges også under parring.

Et enkelt dyr trives fint alene. Par og små grupper er blevet holdt sammen i lidt større terrarier, men to hanner bør ikke holdes sammen. Nye dyr har brug for tid til at falde til, og et tæt beplantet terrarie med mange skjul mindsker stress. Vildfangne bladhalegekkoer lever generelt kortere end opdrættede, så vælg opdrættede dyr, hvis du kan få dem. De er svære at skaffe, fordi arten er sjælden i hobbyen.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hos voksne dyr ses kønnet på de tydelige hemipenisbuler ved halens rod hos hannen. Hos unge dyr er det sværere, men hannen kan have en hale, der ligner et blad med insektgnav, og en hvid tåre under øjet, mens hunnens hale ligner et friskt blad. Det er tendenser, ikke sikre kendetegn, og der er undtagelser. Alder og vægt for avl er ikke dokumenteret for *U. ebenaui*. Hunner bør i hvert fald være fuldt udvoksede og i godt huld, før de lægger æg, fordi æglægningen tapper dem for kalk.

PARRING

Der er kun få erfaringer med avl af *U. ebenaui* i fangenskab, og den er sjældnere i opdræt end flere nært beslægtede arter. Det, der er kendt fra slægten og fra *U. phantasticus*, er, at en kølig hvileperiode om vinteren er afgørende, fordi æg og sæd først modnes efter den. Hos *U. phantasticus* sænkes temperaturen til omkring 20-21 °C om dagen og 16-18 °C om natten, og perioden skal hverken være for kort eller for lang. Det er ikke dokumenteret for *U. ebenaui*.

En han, der er sat sammen med hunner, parrer sig gentagne gange og glemmer mad og vand. Derfor bør han tages ud igen senest tre dage efter, at hunnen har lagt sit kuld, uanset om det er befrugtet. Når hunnerne vågner efter vinterhvilen, får de rigeligt med føde og snegle.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Et kuld består af to runde æg, som lægges på jorden. Hos *U. phantasticus* lægges kuldene med omkring 30 dage imellem, og en hun kan lægge to til fem kuld i en sæson, enkelte op til syv. Det er ikke dokumenteret for *U. ebenaui*, men tallene er det bedste holdepunkt, der findes. Giv hunnen en bund af fugtig sphagnum eller tørvemos og et lag løv, hvor hun kan lægge æg. Æggene er så små, at de let kan ligge på en mønt.

Sørg for rigelig kalk i foderet i hele sæsonen. Små snegle gør, at hunnens æg bliver ordentligt forkalkede.

INKUBATION

Der er ingen sikre inkubationsdata for *U. ebenaui*. Hos *U. phantasticus* tager det 90-120 dage at klække, og der bruges et porøst, finkornet substrat, over 70 % luftfugtighed og en lille forskel mellem dag og nat, fx 24-25 °C om dagen og 20-21 °C om natten. Derfor er 20-25 °C og 90-120 dage lånt fra den art og ikke dokumenteret for *U. ebenaui*. Klækningsprocenten er høj, når æggene er velforkalkede.

Æggene skal ikke vendes. Flyt dem forsigtigt til en lille æggekasse med fugtigt substrat og lufthuller.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er skrøbelige lige efter klækningen, især hvis luftfugtigheden er for lav, fordi de så får svært ved første hudskifte og kan dø, hvis de ikke hjælpes. Små dyr kan holdes i store bægre eller små bokse med få tynde kviste, en plantestikling og køkkenrulle eller den samme bund som de voksne. Temperatur og fugt er som for voksne dyr.

Unger vokser hurtigt under gode forhold og skal fodres dagligt med små foderdyr, der er passende i størrelse. Flyt dem til et større, naturligt terrarie, når de spiser selv og er mindst halvt voksne.

Sundhed og typiske fejl

Uroplatus ebenaui er skrøbelig, og de fleste problemer skyldes varme, tørhed eller for lidt kalk. De typiske fejl er:

- Varme over 28 °C, også i få timer. Det giver stress og kan være dødeligt. Vær særligt opmærksom på sommerdage.
- Udtørring, med sunkne øjne og en foldet hale. Sprøjt og hæv fugten straks.
- Hudskifteproblemer, hvor rester sidder fast, især hos unger. Hæv fugten og fugt forsigtigt.
- Kalkmangel hos hunner efter flere kuld. Giv snegle og kalk.
- For meget tilskud af kalk og vitaminer, som viser sig som fedtdepoter.
- Stillestående luft og konstant våd bund, som giver skimmel og luftvejsproblemer.

Et sundt dyr er roligt og vågent og har stabil vægt. Syge krybdyr skjuler det, så vej ugentligt og noter foder, hudskifte og adfærd. Opsøg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser, har sunkne øjne eller er slap.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.